

Vyjádření školitelky k disertační práci doktoranda PhDr. Jaromíra Beneše „Změny dřevinné skladby vegetace v české krajině v holocénu na základě paleoekologických analýz“.

PhDr. Jaromír Beneš, absolvent oboru archeologie na Filozofické fakultě UK Praha, nastoupil na Biologickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v roce 1995 a již tehdy byl jeho profesní vývoj zaměřen na paleoekologii. V té době se ve svých studiích věnoval otázce využívání dřev ve středoevropském pravěku a kromě toho vedl jako archeolog řadu archeologických výzkumů v oblasti Severočeských uhelných dolů. Od roku 1990 byl koordinátorem zahraničního projektu „Ancient landscape reconstruction in the Northern Bohemia“. V této době se začal podílet i na tvorbě rekonstrukčních modelů české krajiny od období prvních neolitických zemědělců až po středověk.

K doktorandskému studiu byl přijat v roce 2003, kdy se začal více věnovat výzkumu středověké krajiny podle archeologických nálezů. Doktorand se specializoval na analýzu uhlíků a dřev z archeologických výzkumů pro rekonstrukci osídlení krajiny. Již v této době kolem sebe soustředil tým mladých archeobotaniků cílem využití jejich znalostí a schopností pro tzv. komplexní archeobotanickou analýzu. V roce 2002 se doktorand stal vedoucím Laboratoře pro archeobotaniku a paleoekologii (LAPE), která je specializovaným univerzitním pracovištěm katedry botaniky Biologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V laboratoři pracují odborníci na xylotomii, rostlinné makrozbytky, palynologii, archeozoologii, diatomity, fytolity, dendrochronologii a paleoentomologii.

Doktorand PhDr. Jaromír Beneš je výkonným předsedou Společnosti pro archeologii a památky (ARCHEOS) a jejím vedoucím archeologem.

Předkládaná disertační práce je kompediem čtrnácti samostatných článků, z nichž je 6 publikováno v impaktových či recenzovaných časopisech a jeden je samostatnou kapitolou cizojazyčné zahraniční publikace, 2 články jsou v tisku a 5 článků je připravených do tisku (nepublikovaných). Kromě úvodní a závěrečné kapitoly obsahuje práce seznam publikací a celkem čtyři přílohy obsáhlých xylotomických souborů a antrakologických nálezů z archeologických lokalit.

Doktorand se během svého studia zvládl velmi rychle zapracovat do metodik xylotomických analýz. Pracoval zcela samostatně a stal se vyhledávaným odborníkem v oblasti paleoekologie archeologických sídel a osídlení krajiny. Jednotlivé články k disertační obhajobě jsou seřazeny chronologicky od nejstaršího pravěku po středověk; od

obecně pojaté základní studie „Historical interactive landscape in the hearth of Europe: A case of Bohemia“ (1.) k práci o prvních zemědělcích kultury s lineární keramikou (2.). Následují velké práce o uhlících z výšinného sídliště u Hlinska na Moravě (3.) a antrakologické analýzy uhlíků z doby bronzové, halštatské a železné (4. - 6.) a laténské (7. - 9.). A dále jsou uvedeny články o zajímavých výsledcích z období slovanského až středověkého (11. - 14.). Autor v řadě studií dochází k poznání, že uplatnění analytických metod ve vztahu k lokalitě nebo k regionu by mělo být co nejširší a kombinované, protože každá z metod zachycuje jen určitou část či fázi vegetace. Výsledky xylotomických a antrakologických analýz považuje za nutné zasadit do archeologického kontextu s odpovídajícím interpretačním přístupem pro jednotlivá období pravěku či středověku s přihlédnutím k provenienci nálezů. Některé analyzované lokality totiž vypovídají o lokálním stromovém patru vegetačního krytu lépe, jiné jsou silně ovlivněny účelovým užitím jednoho nebo několika druhů dřevin, což je vidět například na pohřebišti z Radčic u Plzně.

Interpretace odlesňování krajiny východočeské nížiny v posledních dvou tisíciletích (10.) je výjimečná tím, že se snaží o komplexní propojení paleobotanického výzkumu s konkrétní archeologickou sídelní databází. Zajímavá je i práce „Archeobotany of the Old Prague Town defence system“ (13.); kde se na sebe navazují metody archeologické, metoda výzkumu rostlinných makrozbytků, pylu a diatomů v komplexním a věrném přístupu k paleoekologické problematice. Posledně jmenovaná týmová práce je doplněna detailní analýzou výsledků xylotomické analýzy z nalezišť Starého Města pražského, kde je skladba zachycených jednotlivých taxonů významně ovlivněna dovozem dřeva z velmi vzdálených oblastí od středověké Prahy.

Předložená disertace PhDr. Jaromíra Beneše dokazuje jeho profesní přístup k zadanému tématu a zcela splňuje předpoklady tvůrčí a vědecké práce a proto ji doporučuji k obhajobě jako podklad pro udělení akademického titulu **Ph. D.** doktorandského studijního programu v oboru **b o t a n i k a**.

PhDr. Helena Svitavská – Svobodová, CSc.
Botanický ústav AV ČR Průhonice
školitelka

V Průhonicích, 18. srpna 2006